Europos Parlamentas
2024-2029

PRIIMTI TEKSTAI

P10_TA(2025)0314

Tanzanijai skirto 2025 metų veiksmų plano finansavimas

2025 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo dėl Tanzanijos Jungtinei Respublikai skirto kasmetinio veiksmų plano finansavimo 2025 metais projekto (D110180/02 – 2025/2979(RSP))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Komisijos įgyvendinimo sprendimo dėl Tanzanijos Jungtinei Respublikai skirto kasmetinio veiksmų plano finansavimo 2025 metais projektą (D110180/02),

– atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/947, kuriuo nustatoma Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė „Globali Europa“, iš dalies keičiamas ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 466/2014/ES ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1601 ir Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 480/2009[1] (toliau – Reglamentas dėl KVTBP „Globali Europa“), ypač į jos 25 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Reglamento (ES) 2021/947 45 straipsnyje nurodyto komiteto 2025 m. spalio 22 d. pateiktą nuomonę,

– atsižvelgdamas į 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai[2] 11 straipsnį,

– atsižvelgdamas į 2025 m. gegužės 8 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Tanzanijos pagrindinės opozicinės partijos CHADEMA pirmininko Tundu Lissu suėmimo ir jam gresiančios mirties bausmės,

---

1 OL L 209, 2021 6 14, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj.

2 OL L 55, 2011 2 28, p. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj.

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 115 straipsnio 2 ir 3 dalis,

– atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto ir Vystymosi komiteto bendrus svarstymus pagal Darbo tvarkos taisyklių 59 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto ir Vystymosi komiteto pasiūlymą dėl rezoliucijos,

A. kadangi 2025 m. spalio 22 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimo projektas buvo pristatytas Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonės komitetui;

B. kadangi iš Komisijos įgyvendinimo sprendimo projekto matyti klaidingas Komisijos požiūris, kuris nevisiškai atspindi pastarųjų metų trūkumus demokratijos ir žmogaus teisių srityse Tanzanijoje, visų pirma po 2025 m. spalio mėn. suklastotų rinkimų, po kurių vyriausybė užgniaužė demonstracijas ir dėl to žuvo gerokai daugiau kaip 400 žmonių, o šimtai buvo apkaltinti išdavyste;

C. kadangi Afrikos Sąjungos rinkimų stebėjimo misija griežtai kritikavo tai, kaip buvo vykdomi Tanzanijos prezidento rinkimai, per kuriuos buvo išrinktas tariamai 98 proc. balsų surinkęs dabartinis prezidentas; kadangi Tanzanijos vyriausybė, priešingai nei 2015 m. rinkimuose, nepakvietė Europos rinkimų stebėjimo misijos;

D. kadangi Sąjungos vyriausioji įgaliotinė užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Komisijos pirmininko pavaduotoja Kaja Kallas Europos Sąjungos vardu išreiškė didelį susirūpinimą dėl smurto po rinkimų Tanzanijoje ir pažymėjo, kad „nevienodos sąlygos rengiantis rinkimams pasižymėjo pranešimais apie pagrobimus ir dingimus bei smurtą, o tai apribojo pilietinę ir demokratinę erdvę“;

E. kadangi Tanzanijos pagrindinės opozicinės partijos CHADEMA lyderis Tundu Lissu buvo suimtas 2025 m. balandžio 9 d. ir vėliau apkaltintas išdavyste, taip pat trimis nusikaltimais, susijusiais su klaidingos informacijos skelbimu pagal įstatymus dėl kibernetinių nusikaltimų; kadangi už išdavystę Tanzanijoje gali būti skiriama mirties bausmė; kadangi ES vienareikšmiškai prieštarauja mirties bausmei bet kokiomis aplinkybėmis; kadangi netrukus po T. Lissu suėmimo partija CHADEMA buvo pašalinta iš 2025 m. spalio mėn. prezidento ir parlamento rinkimų, nes partija atsisakė pasirašyti rinkimų elgesio kodeksą, o antros pagal dydį opozicinės partijos „Pokyčių ir skaidrumo aljansas“ („ACT-Wazelando) kandidatas Luhaga Mpina taip pat buvo pašalintas iš dalyvavimo rinkimuose;

F. kadangi Tanzanijos vyriausybė neįvykdė nė vieno Europos Parlamento 2025 m. gegužės 8 d. rezoliucijoje pateikto reikalavimo, įskaitant, be kita ko, raginimą nedelsiant ir besąlygiškai paleisti T. Lissu, įgyvendinti teismų reformą, pagerinti žmogaus teisių padėtį ir pateikti pasiūlymą dėl rinkimų reformos;

G. kadangi tai, kad Tanzanija nesilaiko savo įsipareigojimo skatinti bendras vertybes, principus ir interesus, visų pirma dėl žmogaus teisių, pagrindinių laisvių, demokratijos, teisinės valstybės principo, gero valdymo ir atviros pilietinės erdvės, taip pat tai, kad šalyje stiprėja susidorojimas su opozicijos nariais, žmogaus teisių gynėjais, čiabuviais, LGBTIQ+ aktyvistais, žurnalistais ir pilietinės visuomenės organizacijomis, jų savavališki sulaikymai, smurtas ir išpuoliai prieš juos ir priekabiavimas prie jų, yra nesuderinama su geografinių programų programavimo principais pagal Reglamentą dėl KVTBP „Globali Europa“; kadangi krizė po rinkimų Tanzanijoje kelia tiesioginę grėsmę demokratijai, teisinei valstybei, žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms šalyje; kadangi dėl bet kokių planavimo ir programavimo sprendimų, kuriuose neatsižvelgiama į šiuos aspektus, tokiomis aplinkybėmis priimti įgyvendinimo aktai tampa niekiniai;

H. kadangi ES, investuodama į 4G ryšio ir šviesolaidinę infrastruktūrą, e. valdymą, skaitmeninius įgūdžius ir privačiojo sektoriaus plėtrą, labai remia Tanzanijos skaitmeninę pertvarką, kuria siekiama išplėsti prieigą prie informacijos ir skatinti atvirą skaitmeninę ekonomiką; tačiau kadangi Tanzanijos valdžios institucijos veikė priešingai šiems tikslams, tiek rengiantis rinkimams, tiek vėl kilus neramumas po rinkimų išjungdamos internetą, t. y. ėmėsi priemonių, kurios pakenkė demokratiniam dalyvavimui ir sukėlė piktnaudžiavimo ES remiama skaitmenine infrastruktūra riziką;

1. mano, kad Komisijos įgyvendinimo sprendimo projektas viršija Reglamente (ES) 2021/947 numatytus įgyvendinimo įgaliojimus;

2. mano, kad Komisijos įgyvendinimo sprendimo projektas prieštarauja Sąjungos teisei, nes neatitinka Reglamento (ES) 2021/947 tikslo;

3. palankiai vertina tai, kad Komisija sustabdė įgyvendinimo sprendimo projekto priėmimo procesą po to, kai Europos Parlamentas jai pranešė apie susirūpinimą keliančius klausimus;

4. ragina Komisiją atsiimti savo įgyvendinimo sprendimo projektą ir pateikti komitetui naują projektą, kuriuo būtų atsižvelgta į iškeltus susirūpinimą keliančius klausimus, kartu užtikrinant, kad jokie nauji pakeitimai neturėtų neigiamo poveikio finansavimui, skirtam NVO ir pilietinei visuomenei remti;

5. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai bei valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.